

**ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ
ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ 2026
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ και ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ**

Θέμα Α

Α.1. Στο συγκεκριμένο απόσπασμα του **Κειμένου 1** παρουσιάζονται οι δύο σύγχρονες εκδοχές για τη δημιουργία του έθνους. Οι υποστηρικτές της θεωρίας του ονομαζόμενου πραγματικού έθνους ισχυρίζονται ότι αυτό είναι αντικειμενικό και προϋπήρχε του έθνους-κράτους που, μέσω του εθνικισμού, διαμορφώθηκε στη σύγχρονη εποχή. Αντίθετα, οι οπαδοί του λεγόμενου φαντασιακού έθνους πιστεύουν ότι πρόκειται για ένα υποκειμενικό κατασκεύασμα των κυρίαρχων τάξεων που κέρδισαν από τη μετατροπή του σε κράτος. Παρόλα αυτά, οι πρώτοι θεωρούν ότι τα έθνη, παρά τα όσα διαδραματίζονται σήμερα, θα επιβιώσουν.

(81 λέξεις)

Β.1.

Κείμενο 1

- α. Σωστό** → «Στη συνείδηση των ευρωπαϊκών δημοκρατιών η ανάμνηση του Δεύτερου Παγκόσμιου Πολέμου ευνόησε ένα βαθύ πολιτιστικό και ηθικό μετασχηματισμό απέναντι στον εθνικισμό, που εκτόπισε από το κέντρο της πολιτικής τη ρατσιστική νοοτροπία και οδήγησε στην απόρριψη του εθνικισμού, που διαιρούσε τους ευρωπαϊκούς λαούς» (3^η §)
- β. Λάθος** → «Η οικοδόμηση αυτής της νέας ευρωπαϊκής οντότητας υπήρξε κάθε άλλο παρά γρήγορη και ανεμπόδιστη» (5^η §)
- γ. Σωστό** → «Στη δεύτερη περίπτωση, που θα μπορούσαμε να αποκαλέσουμε θεωρία του φαντασιακού έθνους, το έθνος θεωρείται όχι μια αντικειμενική πραγματικότητα» (9^η §)

Κείμενο 2

- δ. Λάθος** → «Κι ενώ συνήθως η επίδειξη πλούτου στις διακοπές μάς υπενθυμίζει τις κραυγαλέες εισοδηματικές ανισότητες στις οικονομίες που πλαισιώνουν τη ζωή μας, οι αναρτήσεις του Γιάννη από τις πολυτελείς βόλτες του με σκάφος στην Ελλάδα έχουν κάτι από θεϊκή δικαιοσύνη». (3^η §)
- ε. Λάθος** → « ο τύπος πατριωτισμού που την ενδιαφέρει ... είναι ο φθηνός εθνικισμός της (5^η §)

Β.2.α. Πρόθεση της συντάκτριας του **Κειμένου 2** είναι να **πείσει** τους αναγνώστες σχετικά με την αναγκαιότητα η Ελλάδα χρειάζεται να υιοθετήσει τη λογική του λεγόμενου «ήσυχου πατριωτισμού» και να τους **ευαισθητοποιήσει** προς την κατεύθυνση αυτή.

Γλωσσικές επιλογές με τις οποίες το επιτυγχάνει:

- ✓ **α' πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο:** «χρειαζόμαστε». Με τη χρήση του α' πληθυντικού ρηματικού προσώπου η συντάκτρια εντάσσει τον εαυτό της σε ένα ευρύτερο σύνολο (στην προκειμένη περίπτωση, στο γεγονός ότι όλοι οι Έλληνες χρειαζόμαστε αυτό τον τύπο πατριωτισμού). Αναδεικνύεται η καθολικότητα του φαινομένου και η αναγκαιότητα συλλογικής δράσης προς αυτή την κατεύθυνση. Ο λόγος αποκτά οικειότητα, αμεσότητα, ζωντάνια.
- ✓ **Ασύνδετο σχήμα:** «μια χώρα λιγότερο κομπλεξική, φοβική, κλειστή και ομοιογενή». Υπάρχει γρήγορος ρυθμός και πυκνός λόγος για μία σειρά από ομοειδείς πληροφορίες. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, τα στοιχεία που θα πρέπει να χαρακτηρίζουν τη χώρα μας. Επιπλέον, με τη χρήση του ασύνδετου σχήματος υπάρχει συγκινησιακή φόρτιση στον αναγνώστη.
- ✓ **Ευθύς λόγος:** «Θεέ μου, τι κόλαση», «μακάρι να ζούσα κι εγώ εκεί, σ' αυτό το μέρος!». Η συντάκτρια παραθέτει αυτούσια εκφράσεις της καθημερινότητας. **(Για τον ίδιο λόγο, θα μπορούσε να επιλεγθεί ως γλωσσική επιλογή η προφορικότητα ή το καθημερινό λεξιλόγιο)**

(Αρκούν δύο γλωσσικές επιλογές)

Β.2.β.

Αρχική λέξη/φράση	Τι δηλώνει	Συνώνυμη λέξη
πάνω απ' όλα	βεβαιότητα, σπουδαιότητα	κυρίως, ιδίως
στην πρώτη περίπτωση	απαρίθμηση	αρχικά, πρώτον
ωστόσο	αντίθεση	ενώ, αλλά, εντούτοις
δυστυχώς	τρόπος	ατυχώς

Β.3.α. Στο **Κείμενο 1** αποτυπώνεται η πορεία διαμόρφωσης και εξέλιξης του φαινομένου του εθνικισμού κατά τη διάρκεια του 20^{ου} αιώνα. Πιο συγκεκριμένα, στην **1^η** παράγραφο παρουσιάζεται η **νεότερη αντίληψη** για το έθνος, που συνδέθηκε με τον εθνικισμό και **οδήγησε** σε δύο παγκόσμιους πολέμους. Στη **2^η** παράγραφο, **μεταφερόμαστε χρονικά** στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, οπότε η αντίληψη αυτή αρχίζει και αμφισβητείται, με το έθνος-κράτος να **θεωρείται υπεύθυνο** για τα δεινά της ανθρωπότητας. **Μετά το**

τέλος του πολέμου (3^η παράγραφος) η αμφισβήτηση αυτή είχε ως **αποτέλεσμα** την απόρριψη του εθνικισμού. Τέλος, **στις επόμενες δεκαετίες** του 20^{ου} αιώνα **τέθηκαν οι βάσεις** για τη διαμόρφωση της σημερινής ευρωπαϊκής ταυτότητας (4^η παράγραφος).

Β.3.β. Η βασική θέση της συντάκτριας του **Κειμένου 2** στην τελευταία παράγραφο είναι ότι η Ελλάδα επενδύει περισσότερο στην καλλιέργεια μίας επιφανειακής και όχι πραγματικής αγάπης για την πατρίδα. Στηρίζει την άποψη αυτή με τον ισχυρισμό ότι η χώρα μας δε φροντίζει τους ίδιους της τους ανθρώπους, ούτε επενδύει σε αυτούς και σε ό,τι ο καθένας μπορεί να προσφέρει. Καταλήγει στο συμπέρασμα ότι αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μην καλλιεργείται ο γνήσιος πατριωτισμός, αλλά ένας επιφανειακός εθνικισμός.

Θέμα Γ

Γ.1. Στο ποίημα αποτυπώνονται **η θυσία και ο ηρωισμός των 200 Ελλήνων κομμουνιστών πατριωτών που εκτελέστηκαν στην Καισαριανή, τρανή απόδειξη του γνήσιου πατριωτισμού**. «Ήτανε πρώτη του Μαγιού», όταν οι ναζιστικές δυνάμεις κατοχής εκτέλεσαν «όχι έναν, όχι δυο και τρεις, διακόσια παλικάρια». Η θυσία των κρατουμένων δεν έγινε μία οποιαδήποτε ημέρα, αλλά την Πρωτομαγιά, ημέρα που η εργατική τάξη γιορτάζει και τιμά τους νεκρούς της (**συμβολισμός**). Αλλά στη μάντρα του σκοπευτηρίου της Καισαριανής που στήθηκαν οι μελλοθάνατοι απέδειξαν το θάρρος και την αυτοθυσία που διακρίνει τον γνήσιο πατριώτη, που δε διστάζει να προσφέρει ακόμα και την ίδια του τη ζωή. Γιατί «δεν ήρθαν μελλοθάνατοι με κλάμα και λαχτάρα, μον' ήρθανε μελλόγαμπροι με χορό και τραγούδι» (**σχήμα άρσης-θέσης**), αναδεικνύοντας το μεγαλείο που χαρακτηρίζει τον άνθρωπο που δε διστάζει να πεθάνει για την ελευθερία, για την πατρίδα του. Και αποδείχθηκε ότι εκείνοι που στάθηκαν μπροστά στο εκτελεστικό απόσπασμα ήταν «δύο μπόγια πάνου απ' όλους κι από το Χάρο τρεις φορές πιο πάνου» (**υπερβολή**) και νίκησαν ακόμα και τον θάνατο, ατρόμητοι και άφοβοι.

Η πραγματική και ανιδιοτελής αγάπη του ανθρώπου για την πατρίδα του μπορεί να τον οπλίσει με θάρρος και αυταπάρνηση. Δε θεωρεί τη δική του χώρα ανώτερη από κάποια άλλη, σε αντίθεση με τον εθνικιστή που τρέφει μίσος για τις πατρίδες άλλων λαών.

(210 λέξεις)

Θέμα Δ

Δ.1.

<i>Παραγωγή λόγου</i>	
<i>Κειμενικό είδος</i>	<i>Άρθρο γνώμης</i>
<i>Αφορμή</i>	Η ανάγνωση των κειμένων αναφοράς στο μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας ή οποιαδήποτε άλλη αφορμή
<i>Επικοινωνιακή περίσταση</i>	Άρθρο στην ιστοσελίδα του σχολείου
<i>Ρηματικά πρόσωπα</i>	α΄ και γ΄ ρηματικά πρόσωπα (χωρίς να υπάρχει κάποιος περιορισμός)
<i>Λειτουργία της γλώσσας</i>	Αναφορική και ποιητική λειτουργία της γλώσσας
<i>Ύφος</i>	Οικείο, απλό, καθημερινό, αλλά και επίσημο, διότι το άρθρο θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του σχολείου

Τίτλος (Ενδεικτικός): «Πατρίδα μας, όλη η Γη!»

Πρόλογος (Ενδεικτικός)

Η πρόσφατη αποκάλυψη στο διαδίκτυο φωτογραφικού υλικού από την εκτέλεση διακοσίων Ελλήνων πατριωτών από τις ναζιστικές δυνάμεις κατοχής την 1^η Μάη 1944 τροφοδότησε μία μεγάλη συζήτηση γύρω από την ανωτερότητα του πατριωτισμού έναντι του εθνικισμού. Δύο διαφορετικοί κόσμοι, δύο εντελώς διαφορετικές στάσεις ζωής. Και εδώ βρίσκεται ο πραγματικός ρόλος του σύγχρονου σχολείου, για το πώς πρέπει και μπορεί να καλλιεργεί στάσεις ζωής στους νέους ανθρώπους που να εμπνέουν σεβασμό.

<i>1^ο ζητούμενο:</i> <i>Ποια είναι τα οφέλη του γνήσιου πατριωτισμού</i>	
Αξιοποίηση των Κειμένων αναφοράς	Στοιχεία που πρέπει να σκεφτούν οι υποψήφιοι/ες
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ο εθνικισμός καλλιεργεί τον ρατσισμό και δεν έχει καμία σχέση με τον γνήσιο πατριωτισμό. (Κείμενο 1) ✓ Ο «ήσυχος πατριωτισμός» αποτελεί μία μορφή του γνήσιου πατριωτισμού, καθώς είναι μία ανιδιοτελής έκφραση προσφοράς στην πατρίδα, χωρίς να περιμένει κανείς ανταλλάγματα, αλλά και χωρίς να προβάλλεται αυτή η προσφορά. (Κείμενο 2) ✓ Ο γνήσιος πατριώτης φτάνει στο σημείο της αυτοθυσίας, δείχνοντας ηρωισμό και αψηφώντας ακόμα και τον ίδιο τον θάνατο. (Κείμενο 3) 	<p>Ο γνήσιος πατριωτισμός:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Δημιουργεί αίσθημα αλληλεγγύης και κοινής ταυτότητας που ενώνει διαφορετικές ομάδες γύρω από κοινές αξίες. ✓ Ενθαρρύνει τους πολίτες να συμμετέχουν ενεργά στα πολιτικά πράγματα και στη δημόσια ζωή. ✓ Προστατεύει τη γλώσσα, τις παραδόσεις και την ιστορική μνήμη. ✓ Προωθεί τη γνήσια αγάπη για την πατρίδα και, παράλληλα, τον σεβασμό για τους άλλους λαούς και τη δική τους ιστορία.

2^ο ζητούμενο:

Πώς το σύγχρονο σχολείο μπορεί να συμβάλλει στην καλλιέργεια του γνήσιου πατριωτισμού

- ✓ Με τη διδασκαλία της Ιστορίας, δημιουργικά και κριτικά, εξάγοντας συμπεράσματα και όχι με τη στεία απομνημόνευση και αποστήθιση.
- ✓ Η αγάπη για τη γλώσσα και τον πολιτισμό. Η ολοκληρωμένη και δημιουργική ενασχόληση με τη λογοτεχνία, την ποίηση, τη μουσική, τις παραδόσεις μπορεί να διαμορφώσει έναν ισχυρό συναισθηματικό δεσμό με την πατρίδα.
- ✓ Πραγματοποίηση εκπαιδευτικών εκδρομών σε τόπους ιστορικής μνήμης, αλλά και συναντήσεις με ανθρώπους (αν ακόμα βρίσκονται στη ζωή ή με απογόνους τους) που έπαιξαν ρόλο σε σημαντικά – από ιστορικής άποψης – γεγονότα.
- ✓ Προβολή οπτικοαουστικών ντοκουμέντων ή και υλοποίηση συνεργατικών ομαδικών ασκήσεων.

Επίλογος (Ενδεικτικός)

Ο γνήσιος πατριωτισμός αποτελεί μία γενναία και βαθιά ανθρώπινη συμπεριφορά. Αποτελεί μία τρανή απόδειξη ότι η πραγματική αγάπη για τη χώρα μας μπορεί να συνδυαστεί με τον ειλικρινή σεβασμό απέναντι στους συνανθρώπους μας και τη χώρα τους. Και το σχολείο πρέπει να διαδραματίσει αυτό τον κρίσιμο ρόλο.